

W 1963 r. upłynie 60 lat od chwili gdy Prof. Marian Morelowski ogłosił był swoją pierwszą jeszcze młodzieńczą pracą naukową o wykopaliskach rzymskich pod Pesztem. W roku 1912, a więc przed pół wiekiem uzyskał stopień doktora Wiedeńskiego Uniwersytetu, na podstawie rozprawy: „Die Naturschilderung in den Werken Bernardins de Saint Pierre”. Od tego czasu trwa nieprzerwanie niezwykle płodna działalność naukowa Mariana Morelowskiego, budząca podziw rozległością badawczych zainteresowań i osiągniętymi wynikami. Profesor Uniwersytetów w Wilnie, Lublinie i Wrocławiu położył ogromne zasługi w dziele naukowego poznania artystycznej przeszłości Polski. Jak każdy z wybitnych naukowców ma i Marian Morelowski swe naukowe miłości. Od

lat trzydziestych po dzień dzisiejszy fascynuje go stale problematyka relacji artystycznych i kulturowych pomiędzy Polską wczesnopiastowską, a sztuką mozańską; na tym odcinku polska historia sztuki zawdzięcza Mu wiele. W ciągu ostatnich dziesięciu lat pracowite swe życie poświęca Marian Morelowski badaniom polskiego dziedzictwa kulturalnego na Śląsku, z największą pasją i czułością wydobywając jego przejawy i formy; w rzędzie zasłużonych dla dziejów Śląska ludzi nauki nazwisko tego uczonego należy do najcenniejszych.

Redakcja „Biuletynu Historii Sztuki” poświęcając ten numer zasługom naukowym i obywatelskim Mariana Morelowskiego, pragnie tym samym złożyć hold pracowitemu i pięknemu trudowi Jego życia.

BIBLIOGRAFIA PRAC PROF. DR. MARIANA MORELOWSKIEGO (DO 1960 R.)

UKŁAD CHRONOLOGICZNY; W RAMACH ROKU ALFABETYCZNY

1903

Wykopaliska rzymskie pod Pesztem. „Przegląd Po-wszechny” T. 79.

1908

Malarstwo francuskie. E. Carrière. „Świat” nr 4.

1912

Der Krakauer Schwanritter Wandteppich und sein Verhältnis zu den französischen Teppichen des XV Jahrhunderts. „Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der K. K. Zentral-Kommission für Denkmalpflege. Wien.

Die Naturschilderung in den Werken Bernardins de Saint Pierre. [Rozprawa doktorska. Rękopis.]
Z tajemnic geniuszu. (Z powodu portretu Racine'a pędzla Santerre'a.) „Museion” nr 3

1913

Arras z historią rycerza z łabędziem w kościele św. Katarzyny w Krakowie. „Sprawozd. Kom. Hist. Sztuki PAU” T. 9.

1917

Artyści polscy na wychodźstwie w Rosji w. XVII. [w wyd.:] Warownia Moskwa.

1918

Głowy wawelskie w Rumianowskim Muzeum w Moskwie. Kijów. s. 24 + 22 plansze.

Sprawozdanie Wydziału Opieki nad Zabytkami przy Komitecie Polskim w Moskwie za czas od 1 stycznia do 1 października 1917 r. „Muzeum Polskie” nr 4—12. [Współautor: Wiktor Przećławski.]
W sprawie wykupu zabytków polskich z rąk obcych. „Muzeum Polskie” nr 4—12.

- 1920
 Artysty polscy na wychodźstwie w Rosji XVII w. „Sprawozd. PAU” nr 3.
- 1921
 Artyzm Leona Wyczółkowskiego. „Czas” nr 99, 100.
 O katedrze unickiej w Połocku. „Sprawozd. PAU” nr 2.
 Olga Boznańska. Kraków 1921 Wyd. „Czas” s. 6.
- 1922
 Arasy wawelskie Zygmunta Augusta. „Sprawozd. Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Artysty polscy na wychodźstwie w Rosji siedemnastego wieku. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Katedra unicka w Połocku. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU” T. 2. z. 2.
 Nieznani artyści polscy XVI i XVII w. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU” T. 2. z. 2.
 O działalności architektonicznej ks. Józefa Karsznickiego. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
- 1923
 Arasy flamandzkie Rzeczypospolitej. [w wyd.:] „Dokumenty dot. Akcji Delegacji Polskich w Komisjach Mieszanych Reewakuacyjnej i Specjalnej w Moskwie”. Arrasy Jagiellońskie odzyskane z Rosji. Przewodnik po wystawie. Warszawa. s. 32.
 O arrasach flamandzkich Zygmunta Augusta. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Związek zbiorów graficznych króla Stanisława Augusta z historią i kulturą polską. [w wyd.:] „Dokumenty dot. akcji Delegacji Polskich w Komisjach Mieszanych Reewakuacyjnej i Specjalnej w Moskwie.”
- 1924
 Zbiory dereczyńskie Sapiehów. „Sprawozd. PAU” nr 10.
- 1925
 Arrasy wawelskie Zygmunta Augusta. „Sztuki Piękne” 1924/25 s. 293—338.
 Ruch artystyczny i muzealny w Rosji. „Sztuki Piękne” 1924/25 s. 185—187.
 Zwierzęta i groteski w arrasach jagiellońskich. „Sprawozd. PAU” nr 1.
- 1926
 Muzealne rewindykacje delegacji polskiej w Moskwie. O znaczeniu rewindykacyjnych prac muzealnych Delegacji Polskiej w Moskwie dla historii kultury polskiej. „Przegląd Współczesny” nr 48, 50.
- 1927
 Duch Krakowa. „Ilustracja” nr 26.
 O nieznanach tapiseriach tkanych dla Polski w XVI, XVII i XVIII w. „Sprawozd. PAU” nr 10.
 Sztuka Rosji współczesnej. „Sztuki Piękne” 1926/27 s. 205—
 Wnętrze Wawelu. „Tęcza” nr 5.
- 1928
 Album wystawy zbiorowej Wlastimila Hofmanna. Kraków. [Przedmowa.] Wlastimil Hofmann. „Tęcza” nr 18.
- 1929
 Arasy wawelskie Zygmunta Augusta. Kraków.
 Losy skarbcza koronnego od czasu rozbiorów. „Sprawozd. Tow. Nauk. we Lwowie.” nr 3.
 Nieznany karton do arrasów serii „Potopu” a Coxcyen i Tons. „Przegląd Hist. Sztuki” s. 103—110.
- O trzech wiązających się grupach malarzy, rzeźbiarzy i snycerzy Polaków szkoły krakowskiej XVIII w. „Sprawozd. PAU” nr 2.
 Szukalski i „Jednoróg”. „Czas” nr 122, 123.
 Zamek poznański. „Czas” nr 296.
- 1930
 Insygnia polskie ocalone. „Czas” nr 94.
 Jak mieszkać? „Czas” nr 18.
 Korona i hełm znalezione w Sandomierzu a sprawa korony Witolda i grobowców dynastycznych w Wilnie. „Ateneum Wileńskie” s. 602—683, 999—1000.
 Nowo odkryty karton do arrasów serii „Potopu”. „Czas” nr 16.
 O nieznanach tapiseriach tkanych dla Polski w XVI, XVII i XVIII wieku. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Rozproszenie i częściowe ocalenie skarbcza koronnego na Wawelu. „Czas” nr 39.
 Rzeźby antyczne z Polski w zbiorach petersburskich. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Trzy toruńskie obrazy Męki Pańskiej i ich znaczenie dla historii malarstwa w Polsce w XV w. „Sprawozd. PAU” nr 3.
 Warszawa w obrazach Canaletta. „Tęcza” nr 18.
 Włócznia św. Maurycego i korona płocka doby piastowskiej. „Sprawozd. PAU” nr 4.
 Wystawa rewindykacyjna. „Tęcza” nr 7, 8.
 Zbiory dereczyńskie Sapiehów. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Zwierzęta i groteski w arrasach jagiellońskich. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Z życia artystycznego Wilna. „Czas” nr 295.
- 1931
 Szczerbiec, ocalone korony i Bolesław Kędzierzawy. „Czas” nr 296.
 Sztuka dawna i sztuka nowa w Wilnie. „Czas” nr 78, 91.
 Zabytki insygnialne i kościelne XII w. związane z Bolesławem Kędzierzawym i ze szkołą Godefroid de Claire. „Sprawozd. PAU” nr 10.
- 1932
 Iluminator Artur Szyk a problem rasowo-etniczny w sztuce. „Kurier Wileński” nr 295.
- 1933
 Les portraits de P. Danckerts de Rij. „XVIII-e Congres International d’Histoire de l’Art. Stockholm. s. 147—148.
 Odkrycia w gmachach pofranciszkańskich w Wilnie. „Kurier Wileński”.
 Plastycy wileńscy w Warszawie. „Kurier Wileński” nr 107.
 Rzut oka na wartość artystyczną zagrożonych gobelinów katedry wileńskiej. „Kurier Wileński” nr 16.
 Ś. p. Adam Wolański, badacz, zbieracz i opiekun zabytków przeszłości. „Czas” nr 188.
 Ś. p. prof. Juliusz Kłos. „Czas” nr 8.
 Wartość historyczna i artystyczna gobelinów katedry wileńskiej. [w wyd.:] „Gobeliny wileńskie, ich pochodzenie, wartość i losy”. Wilno 1933.
- 1934
 O trzech wiązających się grupach malarzy, rzeźbiarzy, snycerzy i innych artystów Polaków szkoły krakowskiej XVIII i początku XIX wieku i ich związkach z zagranicą. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.
 Sto lat sztuki belgijskiej. „Pion” nr 47.
 Tkaniny karaïmskie a sprawa pochodzenia Karaïmów krymskich i polskich. „Myśl Karaïmska”.

Tkaniny ludowe karaïmskie. „Myśl Karaïmska”.
Trzy toruńskie obrazy Męki Pańskiej i ich znaczenie dla historii malarstwa w Polsce w końcu XV wieku. „Prace kom. Hist. Sztuki PAU”.
Wawel, Wallonia i Walgierz Udały. „Pion” nr 42, 44, 49.

Włócznia św. Maurycego i korona płocka doby piastowskiej XIII wieku. „Prace kom. Hist. Sztuki PAU”.
Zabytki insygnialne i kościelne XII wieku związane z Bolesławem Kędzierzawym i ze szkołą Godefroid de Claire. „Prace Kom. Hist. Sztuki PAU”.

1935

Abstrakcjonizm i naturalizm a nauka historii sztuki w szkołach średnich. Pamiętnik Zjazdu Historyków Sztuki w Krakowie 1934. Kraków.

Drzwi gnieźnieńskie a rękopisy leodyjskie w Berlinie i Brukseli. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”. z 4.

Geneza stylu kościoła św. Anny i formy bramy Subocz w Wilnie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”. z 4.

Giuseppe Rusconi a rzeźba w kościele uniwersyteckim św. Jana w Wilnie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Kaplica Suzinów w Wilnie a rotunda na Wawelu. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

O publikacjach doc. M. Tretera. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Pericopae lubińskie, ewangelizator płocki i drzwi gnieźnieńskie a sztuka leodyjsko-mozańska XII wieku. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Płaskorzeźby ewangelizatora tzw. Anastazji a sztuka leodyjsko-mozańska XII wieku. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Portrety polskie w Smoleńsku w składzie miejscowego Muzeum Państwowego. Komunikat. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Preslav, St. Trond, Rollduc i rotunda na Wawelu. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Problemy wileńskiej architektury barokowej. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Tapiseria z polowaniem w skarbcu katedry wileńskiej a kartony szkoły Rubensa do serii „Polowań”. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Wschód i zachód w zamku Trockim na wyspie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Zagadnienie twórcy kaplicy św. Kazimierza i kościoła św. Teresy w Wilnie a Constantino Tencalla, projektodawca kolumny Zygmunta III w Warszawie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

1936

Ferdynand Ruszczyc (1870—1936). „Ateneum Wileńskie” s. 961—981.

1937

Co będzie z Placem Katedralnym, co ze starym Wilnem? Niebezpieczeństwa modernistycznej urbanisty-

ki w głównych centrach wielkiej przeszłości. „Kurier Wileński” nr 115.

Ferdynand Ruszczyc, człowiek i dzieło. Wilno.

Pałac Piłsudskich w Mosarzu. Kraków.

Rysunek Rubensa dla profesora Wileńskiej Akademii. „Arkady” nr 3.

1938

Hafty ludowe Wołynia. „Rocznik Wołyński” s. 280—340.

Kronika. Wilno. Sekcja Historii Sztuki Tow. Przyj. Nauk. „Biuletyn Hist. Sztuki i Kultury” nr 1.

1939

Hafty wołyńskie i dywany Mazurów Prus Wschodnich w zagadnieniu antropologii, etnografii i historii sztuk. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Inwentaryzacja i odzyskanie 512 kamieni z litograficznymi rysunkami do Albumu Wilna Wilczyńskiego. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Kongres w Namur. „Biuletyn Hist. Sztuki i Kultury” nr 4, nr 1.

Materiały do dziejów artystycznych Nowego Zamku w Grodnie a malarz Mańkowski. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Nagrobek St. Radziwiłła w kościele po-Bernardyńskim w Wilnie. Fragment rzeźby z zamku dolnego w Wilnie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Nieznane dzieła kręgu Delbeny w Wilnie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Obecna chwila dziejowa a polska historia sztuki. „Kurier Liter. Nauk.” nr 23. (Dod. do „Ilustr. Kuriera Codziennego” nr 153).

Pokłosie z literatury belgijskiej. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie” z. 4.

Pokrewieństwo i daty rzeźby włoskiej XVII w. w Bawarii, Austrii i Wilnie. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Snycerz Gędowski, mistrz Casparini i organy grupy wileńskiej XVIII w. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

S. p. Leon Piniński i jego działalność około podniesienia kultury artystycznej narodu. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

W sprawie artystów radziwiłłowskich XVIII w. polskiego pochodzenia i ocalałych dzieł ich ręki. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Zdanie prof. A. Goldschmidta o tezie dotyczącej leodyjskości drzwi gnieźnieńskich. „Prace i Materiały Sprawozd. Sekcji Hist. Sztuki Tow. Przyj. Nauk w Wilnie”.

Zarys sztuki wileńskiej z przewodnikiem po zabytkach między Niemnem a Dźwiną. Wilno [b. n. i d.] s. 368.

Zródła architektury gdańskiej. „Wiadomości Literackie” nr 31—32.

1940

Plan rekonstrukcyjny Wilna z czasów przed najazdem rosyjskim i pożarem 1655 r. wykonany wspólnie

BIBLIOGRAFIA PRAC M. MORELOWSKIEGO

z I. Kołozżyńską dla Muzeum w Ratuszu. [Rękopis.] *Znaczenie baroku wileńskiego XVIII stulecia*. Włno, „Lechia” s. 31, 80, XXXIII.

1945
Ratujmy Gdańsk. „Tygodnik Powszechny” nr 31.

1946
Nieznany widok Warszawy. „Skarpa” nr 20.
Zamek najeziorny trockia źródła jego formy zachodnie i czarnomorskie. „Myśl Karaimska”. [Uzupełnienie.] „Sprawozd. Tow. Nauk. Warsz. Wydz. II. Zimowa wystawa plastyków w Lublinie. „Zdrój” nr 3.

1947
Abstrakcjonizm i naturalizm w sztuce. Lublin, Katol. Uniw. Lubelski.

1948
Najstarsza płaskorzeźba Polski piastowskiej na tle stosunków z Zachodem w XI w. „Sprawozd. Wrocł. Tow. Nauk. s. 234—241.
Twórczość malarska i architektoniczna Bohdana Kelles Krauze 1885—1945. [Lublin].

1949
Przemiany formy lubelskiego ratusza w świetle ineditów architektonicznych Dominika Merlini z r. 1781. „Roczniki Humanistyczne KUL.” T. 1.
Sprostowanie w sprawie dekoracji stiukowych katedry lubelskiej. „Biuletyn Hist. Sztuki” nr 1—2.
Sztuka na Śląsku. (Z powodu książki Tadeusza Dobrowolskiego.) „Sobótka” nr 2.
Tympanon Marii Włostowiczowej i Świętosława na tle wrocławskiej rzeźby XII wieku. „Sprawozd. Wrocł. Tow. Nauk.” Dodatek 1.

1951
Architektura głównego gmachu Uniwersytetu we Wrocławiu a działalność Domenico Martinelli i jego szkoły. „Comptes Rendus de la Société des Sciences et des Lettres de Wrocław”.
Rozwój urbanistyki Wrocławia przed kolonizacją z lat 1241—1242. „Sprawozd. Wrocł. Tow. Nauk.”
Wystawa malarstwa rosyjskiego XVIII i XIX w. w artystycznej reprodukcji. Informator. Wrocław, Bibl. Uniwersytecka. s. 7.

1952
Études sur l'architecture et la sculpture de l'abbaye Ołbin à Wrocław du XII-e siècle. „Comptes Rendus de la Société des Sciences et des Lettres de Wrocław”.
L'architecture de bâtiment de l'Institut Ossoliński à Wrocław. „Comptes Rendus de la Société des Sciences et des Lettres de Wrocław”.
Ocalałe komnaty i mury piastowskich rezydencji we Wrocławiu. „Sobótka” rocz. VII.
Rozkwit baroku na Śląsku. 1650—1750. Wystawa grafiki i rysunków. Wrocław, Bibl. Uniwersytecka s. 66. [Maszynopis powielany.]

1953
Czy Piotr z Gmunden nosił nazwisko Parler? „Sprawozd. Wrocł. Tow. Nauk.” s. 17—20.

Fryderyk Bernard Wernher i jego ilustrowana Topografia Śląska z lat 1744—1768. [w wyd.:] *Ryciny z Topografią Śląską F. B. Wernhera*, Warszawa. s. I—XIX.
Oeuvres inédites d'art mosan en Pologne au XII-e siècle. [w wyd.:] *L'Art Mosan*, Paris, s. 194—202.
Udział Polski w leodyjskiej wystawie sztuki mozańskiej. „Biul. Hist. Sztuki” nr 1.
Wadliwe metody w badaniu sztuki XII w. „Biul. Hist. Sztuki” nr 2.

Wartość i znaczenie indeksów ikonograficznych dla historii sztuki. [w wyd.:] *Pierwsza Konferencja Komisji Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocł. Tow. Nauk.* Wrocław. s. 41—53.
W sprawie pochodzenia Jędrzeja Kitowicza. „Pamiętnik Literacki” nr 3—4.

1954
Eliasz Noski i polonica bałtyckie w Szwecji. „Biul. Hist. Sztuki” nr 4.

1955
Les rapports artistiques entre la Pologne et les pays mosans du XI-e au XIV-e siècle. „Actes du Deuxième Congrès Culturel Wallon. Liège”.
Ocalone rękopisy F. B. Wernhera i ich znaczenie dla historii sztuki i kultury Śląska. Wrocław, Państw. Wyd. Nauk. s. 38.

1956
Ilustracje Jana Tysiewicza Niewiarowicza do petersburskiego wydania Konrada Wallenroda i Grażyny. „Biul. Hist. Sztuki” XVIII, nr 2, s. 308—309.
Malarstwo iluminacyjne. [w wyd.:] *Sztuka polska czasów średniowiecznych*. Warszawa. [Maszynopis powielany.]
Rozwój urbanistyczny Wrocławia w wiekach średnich i w dobie nowożytnej do r. 1807. [w wyd.:] *Wrocław — rozwój urbanistyczny*. Warszawa.
Sztuka Sakralna w Polsce. Warszawa 1956. [Przedmowa.]
Wrocław. Warszawa, Pol. Tow. Turyst. Krajozn. [współautorzy: M. Małczyński i A. Ptaszycka.]

1957
Rysunki architektoniczne Samuela Suchodolca z roku 1672. [w wyd.:] *Księga ku czci Władysława Podlachy*. Rozprawy Kom. Hist. Sztuki Wrocł. Tow. Nauk.” T. 1. s. 161—170.

1958
Wrocławski gmach Ossolineum i nowe schematy kompozycyjne pałaców reki Jean Baptiste Mathieu... „Rocznik Zakł. Nar. im. Ossolińskich” T. 5.

1960
Essai d'un répertoire historique des architectes célèbres. [w wyd.:] *Les architectes célèbres*. T. 2. s. 187—378.
Gdzie leżała Arrowizja, macierz protegowanych Piotra Włostowica. „Prace Kom. Hist. Sztuki”.
Les rapports artistiques de la Pologne avec les pays situés entre la Meuse et la Seine du XI au XIV siècle. „Cahiers Pologne — Allemagne”. Paris. nr 5.